

MATERIAŁY JANA WŁODZIMIERZA GÓRSKIEGO
(1930-1988)
(III – 290)

Jan Włodzimierz Górski urodził się w Warszawie 7 stycznia 1930 r., jako syn inżyniera mechanika Zdzisława Walentego i Janiny Zofii z Kobrzyńskich. Szkołę średnią rozpoczął w Szkole Mazowieckiej w Warszawie. W czasie okupacji kontynuował ją na tajnych kompletach.

Po 1945 r. uczęszczał do Prywatnego Liceum OMTUR w Katowicach. W 1946 r. decyzją Kuratorium Szkolnego w Katowicach, ze względu na młody wiek, nie został dopuszczony do egzaminu maturalnego. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Gimnazjum i Liceum dla Dorosłych 18 lutego 1947 r. w Katowicach.

W 1946 r. w październiku wstąpił na Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, jako wolny słuchacz. Nie zdołał jednak zaliczyć pierwszego roku. W 1947 r. rozpoczął, po zdaniu egzaminu wstępnego, studia na Wydziale Prawa – Kierunek Administracyjny i Wydziale Humanistycznym - Socjologia UW. Studia ukończył w 1951 r.

Po studiach rozpoczął pracę zawodową w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy (CIOP) i brał udział w badaniach nad sądownictwem społecznym pod kierunkiem prof. Eugeniusza Modlińskiego.

Z zakresu sądownictwa społecznego doktoryzował się w 1967 r. w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Doktorat uzyskał na podstawie pracy *Doświadczenia i perspektywy sądów robotniczych w Polsce w latach 1960-1965*. Promotorem pracy doktorskiej była doc. dr Maria Hirszowicz.

Jan W. Górski w CIOP pracował cztery lata. W latach 1956-1967 pracował jako sekretarz naukowy lub sekretarz redakcji, a także jako publicysta w czasopiśmie i dziennikach: „Życie Nauki”, „Państwo i Prawo”, „Przegląd Kulturalny”, „Nowa Kultura”, „Życie Warszawy”.

Publikował w tym czasie artykuły, recenzje, szkice z pogranicza historii i socjologii, przeprowadzał wywiady z czołowymi postaciami polskiej humanistyki. Część swych artykułów wydał w zbiorze *Dylematy i tradycje – szkice i felietony* (1969).

W 1968 r. Jan W. Górski rozpoczął pracę naukową w Instytucie Historii PAN, Pracowni Dziejów Warszawy, prowadzonej przez Mariana Marka Drozdowskiego. Zadaniem Jana W. Górskiego było przygotowanie tomu syntezy dziejów Warszawy, poświęconego jej powojennej odbudowie. Przystąpił przede wszystkim do zorganizowania warsztatu badawczego dla dziejów Stolicy lat 1944-1949.

Zbierał wypisy i odpisy materiałów przechowywanych w archiwach: Archiwum Akt Nowych, Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, Archiwum PAN, Archiwum Sejmowym, Rady Państwa, w Centralnym Archiwum Partii. Były to sprawozdania i prognozy Zarządu Miejskiego i Stołecznej Rady Narodowej, cenne przede wszystkim jako źródło wiedzy o warunkach życia i sytuacji mieszkańców, a także o zamierzonych działaniach władz miejskich. Były też dokumenty polityczne i prawne władz centralnych, przejawiających od początku żywe zainteresowanie odbudową Warszawy. Przy gromadzeniu materiałów szczególną uwagę zwrócił autor na planowanie urbanistyczne i odbudowę zabytków.

Poza zbieraniem dokumentacji J. Górski cenił wysoko kontakty ze współczesnymi twórcami odbudowy Stolicy. Byli to m.in. inżynierowie architekci: Stanisław Dziewulski, Michał Kaczorowski, Roman Piotrowski, Józef Sigalin, Zygmunt Skibniewski, Stefan Tworkowski, Jan Zachwatowicz. Spotkania te przyczyniły się do powstania źródeł historycznych. Wielu z nich Jan W. Górski namówił do publikowania wartościowych wspomnień, czy też posiadanych dokumentów w „Studiach Warszawskich” w serii IH PAN.

Jan W. Górski przygotował i zredagował 4 zeszyty wydawnictwa „Warszawa Stolica Polski Ludowej”, które ukazały się w latach 1970 – 1979. Zamieścił w nich, poza słowem wstępnym, rozprawę *Dyskusje o odbudowie Warszawy 1945-1946* (1970).

Przy gromadzeniu materiałów źródłowych o odbudowie Warszawy, Jan W. Górski przywiązywał szczególną wagę do źródeł publicystycznych i literackich. W oparciu o te materiały wydał w obszerną antologię tekstów *Pamięć Warszawskiej Odbudowy 1945-1949* (1972). Jest to zbiór szkiców, esejów, felietonów, reportaży pisanych w pierwszych latach powojennych i publikowanych na łamach ówczesnej prasy, a poświęconych sprawie koncepcji odbudowy i kształtu urbanistyczno- socjalnego stolicy. Wybór tekstów i przedmowa Jana W. Górskiego.

W 1972 r. ukazała się również praca autorstwa Jana W. Górskiego, *Jaka jesteście Warszawo?* W 1976 roku wyszła drukiem popularna synteza pierwszego roku odbudowy stolicy p.t. *Drugie narodziny miasta Warszawa 1945*.

Dużo starań włożył Jan W. Górski w przygotowanie wyboru źródeł do odbudowy Warszawy pierwszego pięciolecia 1944-1949. Nad koncepcją tego wydawnictwa źródłowego dyskutowano wielokrotnie z udziałem historyków, czołowych architektów i urbanistów w Pracowni Dziejów Warszawy IH PAN. Wiele tekstów wyłączono z druku. Były to przede wszystkim dokumenty już wcześniej wybrane i opublikowane przez Józefa Kazimierskiego i Bronisławę Skrzyszewską, usunięto także z wydawnictwa protokoły PKWN PRM „niewygodne politycznie” w latach 1974-1977.

Zespół wydawniczy pod kierunkiem Jana W. Górskiego przygotował i opublikował 2 tomy dokumentów oficjalnych, wyrażających stanowisko władz państwowych i miejskich, plany urbanistyczne, plany odbudowy zabytków, sprawozdania z przebiegu prac odbudowy, dylematy i problemy otwarte: *Odbudowa Warszawy w latach 1945-1949, wybór dokumentów i materiałów*, wstęp i redakcja Jan Górski (1977).

Zasadniczy wysiłek twórczy w latach 1975-1980 skierował Jan W. Górski na pracę habilitacyjną *Odbudowa Warszawy w latach 1944-1949*, opartą w znacznej mierze na dokumentach. W roku 1980 uzyskał stopień doktora habilitowanego w Instytucie Historii PAN. Następne parę lat poświęcił na przygotowaniu rozprawy habilitacyjnej do druku, jako kolejny tom syntezy odbudowy Warszawy. Książka ukazała się już po śmierci autora (*Warszawa 1944-1949 – Odbudowa*, 1988).

Po habilitacji w 1981 roku Jan W. Górski przeniósł się do Pracowni Polski Ludowej IH PAN, prowadzonej przez prof. dr Franciszka Ryszkę. W tym też roku ukazała się kolejna książka o Warszawie: *Warszawa prawie współczesna – szkice*.

W Instytucie Historii PAN Jan W. Górski kierował dwiema pracami doktorskimi o szkolnictwie w pierwszych latach powojennych w Warszawie.

Za całokształt pracy poświęconej Warszawie lat powojennych, w 1980 r. otrzymał nagrodę naukową m. st. Warszawy.

Od 1970 roku do końca swych dni był członkiem Komitetu Redakcyjnego Kwartalnika „Kronika Warszawy”. Publikował w niej artykuły, eseje, recenzje. Obok „Kroniki” współpracował z „Rocznikiem Literackim”, gdzie opublikował wnikliwe recenzje wybranych pamiętników, jako „szkice z pogranicza historii, historii czasopiśmiennictwa i socjologii”.

W latach siedemdziesiątych Jan W. Górski zaangażował się także w prace intelektualistów, którzy tworzyli konwersatorium „Doświadczenie i przyszłość” Brał żywy udział w redagowaniu jego raportów, również w stanie wojennym. Był też przez wiele lat współpracownikiem Zarządu Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie.

Zmarł nagle przy pracy w bibliotece Instytutu Sztuki PAN w dniu 22 stycznia 1988 r. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim.

Materiały Jana Górskiego zostały zakupione przez Archiwum PAN od jego żony, Aleksandry Górskiej, 24 maja 1989 r. o objętości 0,90 mb. Prace porządkowe (wraz z nadaniem ostatecznego układu) i inwentaryzacyjne, zostały przeprowadzone przez Halinę Zubalową w 1993 r.

W trakcie porządkowania materiałów wyodrębnionych zostało 6 grup, zgodnie z metodami przyjętymi w Archiwum PAN.

Grupa I obejmuje materiały twórczości naukowej podzielone na 5 podgrup: A. prace naukowe, B. artykuły, C. referaty i felietony, D. recenzje, E. materiały warsztatowe.

W podgrupie A występują tylko dwie duże prace: *Warszawa prawie współczesna-szkice* i praca habilitacyjna *Historia odbudowy Warszawy w latach 1944-1949*. Ze względu na dużą objętość maszynopisów, prace te podzielono na kilka jednostek (1-6). Obie prace były opublikowane (1981 r. i 1988 r.)

Zachowane w spuściźnie artykuły są w większości rozszerzonymi rozdziałami z opublikowanych prac. Wyjątek stanowią dwa z nich: *Refleksje o historii ojczystej* i *Roman Dmowski*.

Podgrupa C zawiera drobne prace, które autor nazwał „felietonami”- wiele jest bez daty. Do tej podgrupy włączono również przedmowę do wydawnictwa Aleksandra Hertza: *Żydzi w kulturze polskiej*.

W podgrupie recenzji na uwagę zasługują recenzje pamiętników opublikowanych w latach 1979-1984. Część opinii ze wspomnień z lat 1979-1980 została opublikowana w „Roczniku Literackim”.

Podgrupa E – materiały warsztatowe są głównie zbiorem odpisów archiwaliów zgromadzonych do pracy habilitacyjnej. Najczęściej są to kopie maszynowe, kopie powielaczowe, niekiedy kserokopie występujące często w kilku egzemplarzach, z wybranych dokumentów archiwalnych, artykułów z czasopism naukowych. Do najcenniejszych można zaliczyć odpisy z akt prywatnych inżynierów architektów. Znaczną część z tej grupy materiałów wydzielił J. Górski i przygotował do druku jako „Dokumenty odbudowy Warszawy w latach 1945-1949” Te odpisy dokumentów, którym nadał autor jednolitą numerację wydzielono do grupy II – materiały działalności wydawniczej. W układzie numerycznym kart występują jednak pewne luki. Egzemplarz pierwszy po „odsiewach” z druku zaczyna się od karty 366.

Na szczególną uwagę w materiałach działalności społecznej zasługują zebrane informacje o uczniach Szkoły Mazowieckiej w Warszawie. Jest to przyczynek do dziejów szkolnictwa warszawskiego.

W grupie III – materiały biograficzne – brak w spuściźnie po J. Górskim materiałów biograficznych, poza mało znaczącymi dokumentami. Informacje do życiorysu zebrano z innych źródeł.

W grupie IV – korespondencji wychodzącej i wpływającej zachowały się tylko listy o charakterze „urzędowym”, dotyczące działalności naukowej twórcy spuścizny.

W materiałach o twórcy spuścizny umieszczono nieliczne zachowane recenzje wydawnicze.

VI grupa – materiały osób obcych obejmują fragmenty prac doktorskich pisanych pod kierunkiem J. Górskiego i dwie inne prace obcych autorów.

Układ aneksu 1, do jednostki 1, *Warszawa prawie współczesna – szkice* został zachowany zgodnie z porządkiem autora.

Inwentarz materiałów Jana Górskiego obejmuje 62 jednostki i 6 aneksów.

Część materiałów warsztatowych J. Górskiego została przez Niego przekazana do Muzeum Historycznego m. st. Warszawy. Spis tych materiałów w załączeniu do inwentarza.

Źródła i bibliografia

1. Drozdowski Marian Marek, *Pamięci Jana Górskiego*, „Przegląd Katolicki”, 1989, nr 10
2. Szczypiorski Andrzej, *Jan Górski*, „Tygodnik Powszechny” 1989, nr 10.
3. Szwankowska Hanna, *Pro memoria Jan Górski (7. I. 1930 – 22. I. 1988)*, „Kronika Warszawy” 1989, nr 3-4, s. 253-263.
4. Jan Górski, Przedmowy do wydanych książek.
5. Teczka personalna w Archiwum UW.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 – 38
A. Prace naukowe	1 – 8
B. Artykuły	9 – 12
C. Referaty, felietony	13 – 15
D. Recenzje	16 – 19
E. Materiały warsztatowe	20 – 38
II. Materiały działalności naukowej	39 – 52
A. Działalność wydawnicza	39 – 49
B. Działalność społeczna	50 – 52
III. Materiały biograficzne	53
IV. Korespondencja	54 – 55
V. Materiały o twórcy spuścizny	56 – 58
VI. Materiały osób obcych	59 – 62
Aneksy	1 – 6

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace naukowe

1. *Warszawa prawie współczesna – szkice*
Zbiór
1968 – 1978, masz., l, k. 217, zob. aneks 1
Druk, Warszawa 1981.
2. Jw.
Zbiór
1968 – 1978, masz., l., k. 239 (218-457), zob. aneks 1
Druk, Warszawa 1981
3. *Historia odbudowy Warszawy 1944-1949*
Praca habilitacyjna
1978 – 1980, masz., l., k. 175
Druk: *Warszawa w latach 1944 -1949 – Odbudowa*, Warszawa, 1988
4. Jw.
Praca habilitacyjna
1978 – 1980, masz., l., k. 222 (176 – 408)
Druk: *Warszawa w latach 1944 – 1949 – Odbudowa*, Warszawa, 1988

5. Jw.

Praca habilitacyjna

1978 – 1980, masz., l., k. 143 (409 – 552)

Druk: *Warszawa w latach 1944 – 1949 – Odbudowa*, Warszawa, 1988

6. Jw.

Praca habilitacyjna

1978 – 1980, masz., l., k. 151 (553 – 704)

Druk: *Warszawa w latach 1944 – 1949 – Odbudowa*, Warszawa, 1988

7. Jw.

Konspekty, spis treści, układ treści, notatki (wersja robocza)

Po 1975 r., rkp., masz., l., k. 38

8. Jw.

Rozdział XII, *Kultura ogólnie; Dochody i zaopatrzenie; Ludność Warszawy; Szkolnictwo*. Fragmenty opracowania, uwagi do poszczególnych rozdziałów, próba układu przepisanego maszynopisu, uwagi dyskutantów na seminarium i odpowiedzi J. G., wypisy, notatki, podsumowanie ogólne pracy, wycinki prasowe 1977-1978.d., rkp., masz., druk, l., sz., k. 125

B. Artykuły

9. *Odradzanie warszawskiej kultury w latach 1944 – 1949.*

Z krakowsko – warszawskiej perspektywy.

Idea osiedla i więzi społecznej w pierwszych latach odbudowy Warszawy.

Artykuły z rozszerzonych rozdziałów książki: *Warszawa prawie współczesna – szkice.*

1971, rkp., masz., druk, l., sz., k. 34

10. *Pierwsze dyskusje o odbudowie Warszawy.*

Artykuł

1973, masz., l., k. 78

11. *Problemy warszawskiej odbudowy w latach 1944 – 1949.*

Artykuł, w którym wykorzystano w znacznym stopniu wstęp do wydawnictwa

Dokumenty odbudowy Warszawy w latach 1945 – 1949

1977, masz., l., k. 41

12. *Odbudowa warszawskiego życia w latach 1945-1949, Zdrowie.*

Artykuł – rozszerzony rozdział pracy *Historia odbudowy Warszawy 1944 – 1949*

Po 1978 r., masz., l., k. 26

13. *Refleksje o historii ojczystej.*

Artykuł

1984, masz., l., k. 17

14. *Roman Dmowski*

Artykuł

B.d. rkp., l., k. 9

C. Referaty, felietony

15. *W kręgu pierwszego pięciolecia odbudowy Warszawy.*
Referat na doroczne spotkanie varsavianistów.
1974, powiel., sz., k. 17
16. *Spotkanie z domem Niemojewskich; Dom; Małe życia drobiazgi; Nic na tym przejściu nie jest osobne; Ostatnie wakacje.*
Wspomnienie i felietony
1983, b.d., masz., l., k. 18
17. *Żydzi w kulturze polskiej Aleksandra Hertza.*
Przedmowa do wydawnictwa, materiały bio-bibliograficzne A. Hertza, materiały do przedmowy
1987, rkp., masz., l., sz., k. 38

D. Recenzje

18. Pamiętniki przesłane na konkurs „Polityki” w 25- lecie Polski Ludowej.
Listy od redakcji „Polityki” w sprawie recenzji, recenzja.
1970, masz., l., k. 18
19. Recenzje pamiętników i wspomnień opublikowanych w latach 1979 – 1984 (w wyborze)
1980 – 1987, masz., l., k. 310
Druk: „Rocznik Literacki” 1979, s. 150-188; „Rocznik Literacki”, 1980, s. 146-183.
20. *Władysław Bartoszewski, 1859 dni Warszawy*
Grzybowski Konstanty, Dylematy i tradycji
Emanuel Rihgelblum, Kronika Getta Warszawskiego
Warszawskie harcerki 1939 – 1945. Pamiętnik.
Recenzje J. G.
1983-1984, b.d. masz., l., k. 30
21. Pamiętniki Stanisława Makowieckiego [?] i Henryka Szletyńskiego
Recenzja (wersja robocza)
B.d., rkp., sz., k. 21

E. Materiały warsztatowe

22. *Historia odbudowy Warszawy 1944-1949.*
Notatki, materiały do wstępu i poszczególnych rozdziałów, zestawienie literatury i artykułów prasowych; wspomnienie o rodzinie Dziewulskich (wycinek ze „Stolicy”); fotografie z odbudowy – gmach PKPG, pomnik Kopernika, fragment ul. Marszałkowskiej, Stare Miasto – gruzy i odbudowa, budowniczy Starego Miasta (fot. zbiorowa).
Po 1975, rkp., masz., druk, l., sz., k. 217 + 6 fot.
23. Jw.
Odpisy archiwalne z Archiwum m. st. Warszawy
Ok. 1970, masz., l., k. 151
24. Jw.
Odpisy archiwalne z Archiwum m. st. Warszawy
Ok. 1970, masz., l., k. 151

25. Jw.
Odpisy archiwalne z Archiwum m. st. Warszawy. Dyskusja na posiedzeniu Naczelnej Rady Odbudowy 4.01.1946 roku.
Ok. 1970, masz., l., k. 73
26. Jw.
Odpisy archiwalne z Archiwum m. st. Warszawy. Przemówienie ministra budownictwa inż. Mariana Spychalskiego na Kongresie Odbudowy Stolicy, dyskusja
Ok. 1970, powiel., l., k. 80
27. Jw.
Odpisy archiwalne z Archiwum m. st. Warszawy. Listy wychodzące z Biura Odbudowy Stolicy do Ministerstwa Odbudowy, innych ministerstw i instytucji z l. 1945 – 1948.
Ok. 1970, masz., l., k. 34
28. Jw.
Biuro Odbudowy Stolicy. Wypisy archiwalne z mat. Stanisława Tołwińskiego – Archiwum PAN; ze zbiorów prywatnych inż. architektów: Michała Kaczorowskiego, Romana Piotrowskiego, Zygmunta Skibniewskiego, Jana Zachwatowicza i innych z l. 1945 – 1948, zestawienie literatury i wydawnictw
Ok. 1971, rkp., sz., k. 109
29. Jw.
Dekret Rady Ministrów o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy z dnia 26.10.1945 r., pisma wykonawcze, uzupełnienia do Dekretu, wypowiedzi dyskusyjne nad Dekretem lata 1945 – 1965.
Ok. 1972, masz., powiel., l., k. 39
30. Jw.
Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy. Sprawozdania z działalności z lat 1948 – 1950
Ok. 1972, masz., powiel., l., k. 48
31. Jw.
Odpisy artykułów dot. Samorządu terytorialnego: *Życie gospodarcze m. st. Warszawy i samorząd terytorialny*, 1945; *Podstawy gospodarcze i finansowe samorządu terytorialnego*, 1945; Gajewski Marian, *Samorząd terytorialny w Polsce w chwili obecnej*, referat wygłoszony na II-im zjeździe delegatów Związku Zawodowego Samorządowców dnia 6 lipca 1947, wycinki prasowe
Po 1972, masz., druk, l., k. 41
32. Jw.
Odpisy artykułów dotyczących odbudowy Warszawy
Po 1972, masz., l., k. 47
Druk „Stolica” 1947, nr 24; 1949 nr 1, 18, 32, 50.
33. Jw.

Zespół Głównego Urbanisty. *Analiza dyskusji w sprawie twórczości urbanistycznej i architektonicznej na łamach „Przeglądu Kulturalnego”, „Trybuny Ludu”, „Życia Warszawy” 30.IX.1954 – 28.II.1955*
Po 1972, masz., l., k.17

34. Jw.

Węzłowe problemy rozwoju współczesnej Warszawy. Dyskusja w Redakcji „Miesięcznika Literackiego” 6 lutego 1971 r., udział wzięli architekci, przedstawiciele Rady Narodowej, Jan Górski, prof. dr M.M. Drozdowski i inni.
1972, druk, l., k. 8
Druk: „Miesięcznik Literacki” 1971, nr 6, s. 79 – 83

35. Jw.

Odpisy artykułów
1974 – 1982, b.d., masz., druk, l., sz., k. 106, zob. aneks 2

36. Jw.

Zestawienie opinii i innych materiałów dot. Biura Odbudowy Stolicy w latach 1945 – 1947
Po 1975, rkp., masz., l., k. 9

37. Jw.

Wczasy pracownicze i kolonie letnie dla dzieci i młodzieży w latach 1945 – 1947.
Informacja o działalności wypoczynkowej Wydziału Wczasów Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, fotografie z ośrodków kolonijnych
1959, 1964, 1979, rkp., druk, l., sz., k. 20, fot. 13

38. Jw.

Materiały bibliograficzne – straty ogólne kulturalne, odbudowa instytucji kulturalnych.
Po 1975, rkp., l., k. 43

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

A. Działalność wydawnicza

39. *Dokumenty odbudowy Warszawy w latach 1945 – 1949*

Odpisy dokumentów Archiwum Państwowego m. st. Warszawy, wrzesień 1945 – styczeń 1946, karty 366 – 498
1976, masz., k. 125
Druk: Warszawa, 1977

40. Jw.

Odpisy dokumentów Archiwum Państwowego m. st. Warszawy, styczeń 1946, karty 499 – 645
1976, masz., l., k. 160
Druk: Warszawa, 1977

41. Jw.

Odpisy dokumentów AP m. st. Warszawy, Archiwum PAN, archiwów prywatnych: Stanisława Dziewulskiego, Stanisława Marzyńskiego, Józefa Sigalina oraz odpisy

artykułów z czasopism: „Skarpa”, „Krajowa Rada Narodowa”, „Pracownik Stolicy” i inne, styczeń – lipiec 1946, k. 591 – 755, 769 – 789, 808 – 818.

1976, masz., powiel., l., k. 139

Druk: Warszawa, 1977

42. Jw.

Odpisy dokumentów AP m. st. Warszawy, archiwów prywatnych: Stefana Tworowskiego, Jana Zachwatowicza oraz odpisy artykułów z czasopism: „Skarpa”, „Głos Warszawski”, styczeń – lipiec 1946, k. 919 – 927, 936 – 965, 989 – 995, 1048 – 1083, 1459 – 1487.

1976, masz., powiel., l., k. 172

Druk: Warszawa, 1977

43. Jw.

Drugi, niepełny egzemplarz wydawnictwa. Odpisy dokumentów AP m. st. Warszawy, wrzesień 1945 – styczeń 1946, k. 389 – 395, 407 – 427, 453 – 492, 537 – 561, 670 – 697, 734 – 744, 769 – 780.

1976, masz., powiel., l., k. 183

Druk: Warszawa, 1977

44. Jw.

Drugi, niepełny egzemplarz wydawnictwa. Odpisy dokumentów AP m. st. Warszawy i archiwów prywatnych architektów (zob. j. 42 i 43), styczeń – lipiec 1946, k. 936 – 965, 989 – 995, 1387 – 1395, 1531 – 1577

1976, masz., powiel., l., k. 217

45. Jw.

Protokoły posiedzeń Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i Prezydium Rady Ministrów. Odpisy dokumentów z Archiwum Akt Nowych zespoły PKWN i PRM „Odsiewy z druku”

1976, masz., l., k. 78

46. Jw.

Protokoły posiedzeń PKWN – 1944, protokoły posiedzeń PRM – 1945 oraz Komitetu Odbudowy Stolicy – 1945. Odpisy dokumentów AAN zespoły PKWN, PRM, AP m. st. Warszawy zespół KOS. *Teksty usunięte z druku na zebraniu w Instytucie Historii PAN w dniu 30 maja 1975 r.*

1975, rkp., masz., l., k. 167

47. Jw.

Prowizoryczny układ dokumentów, Ankieta IH PAN do różnych adresatów z pytaniem o dokumenty odbudowy Warszawy, odpowiedzi na ankietę, omówienie „wydawnictwa”, plan, skład Komitetu Redakcyjnego, notatki z zebrań i dyskusji w IH PAN. Notatki dot. akt Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, akt St. Tołwińskiego w Archiwum PAN, notatki dot. Biura Odbudowy Stolicy

1970 – 1974, rkp., masz., l., sz., k. 137

48. Jw.

Notatki o materiałach w Archiwum Zakładu Historii Partii (późniejsze Centralne Archiwum Partii), wybór akt partii politycznych, wypisy z tych akt, kartoteka wybranych dokumentów do wydawnictwa źródłowego.

1971– 1974, rkp., masz., l., k. 103

49. „Warszawa Stolica Polski Ludowej”

Teka redakcyjna 2 numerów czasopisma, zestawienie treści (wersja robocza)
1970, 1978, masz., l., k. 4

B. Działalność społeczna

50. Szkoła Mazowiecka w Warszawie

Projekt apelu i ankiety do historii Szkoły Mazowieckiej „Apel i ankiety” do wychowanków Szkoły

Ok. 1979, rkp., masz., kkp., l., k. 23

51. Jw.

Ewidencja byłych wychowanków Szkoły Mazowieckiej, listy ankietowanych b. uczniów, listy uczniów 1921 – 1932, 1935, 1939/40, rocznik maturalny 1946 – spis.

Ewidencja – *Nauczyciele Szkoły Mazowieckiej*

1981, rkp., masz., l., k. 22

52. Jw.

Odpowiedzi na ankietę byłych uczniów. Układ ankiet alfabetyczny

1979 – 1981, rkp., masz., k. 230, zob. aneks 3

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

53. Karta uposażenia w IH PAN z 1975 r. Wyciągi bankowe z 1974 r. Współpraca z red. „Życia Warszawy” – umowa- zlecenie, ankieta 1974 r.

1974 – 1975, rkp., masz., l., k. 10

IV. KORESPONDENCJA

54. Bartoszewska Zofia, redaktor PIW, 1 l.

Madajczyk Czesław, 2 l.

Redakcja „Rocznika Literackiego”, 1 l.

Rybicki Paweł, 1 l.

Korespondencja wychodząca

1974 – 1978, 1985, b.d., rkp., masz., k. 7

55. Osoby i instytucje A-Z

Korespondencja wpływająca

1974 – 1981, rkp., masz., l., k. 24, zob. aneks 4

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

56. *Drugie narodziny miasta*

Emilia Borecka i Hanna Szwankowska, recenzje wydawnicze

1974, masz., l., k.24

57. *Dokumenty odbudowy Warszawy 1945 – 1949*

Roman Piotrowski– *Ocena wydawnictwa*
Ok. 1977 r., masz., l., k. 11

58. *Pamięci warszawskiej odbudowy 1945 – 1949 – Antologia*
Beata Sowińska, Janusz Termer – recenzje w „*Życiu Warszawy*”
1972, druk, l., k. 2
Druk: „*Życie Warszawy*” 1972, nr 3 (10) i 4 (11)

VI. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

59. Mieczysław Hartwig
List do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, zawierający informację o działalności M. H. w latach 1939 – 1945 oraz o pracy zawodowej i społecznej po wojnie do 1979 r. Uwagi M. H. o opracowaniu *Historii Polski najnowszej*
1979, masz., powiel., l., k. 15
60. Helena Kasperowicz, *Historia Gimnazjum i Liceum im. Juliusza Słowackiego 1945 – 1955.*
Temat pracy doktorskiej, próba opracowania
Ok. 1972, masz., l., k. 39
61. Mrowiec Henryk, *Szkolnictwo zawodowe w Warszawie w l. 1944 – 1946; Odbudowa szkolnictwa zawodowego w Warszawie 1944 – 1949*
Plan rozprawy doktorskiej i artykuł
Po 1972, masz., druk, l., k. 8
Druk: *Szkolnictwo i oświata w Warszawie*, 1982
62. Historia odbudowy Warszawy i z architekturą miasta
Książki i broszury zebrane przez J. G. lub Jemu ofiarowane.
1938, 1948 – 1951, 1974 – 1975, druk, sz., k. 114, zob. aneks 5

ANEKS 1

- J. 1. 2.** *Warszawa prawie współczesna – szkice.*
Przejście z życia do śmierci.
Księga ocalenia.
Warszawa 1945 r.
Księga pierwsza, księga ostatnia.
Głosy warszawskie.
Odradzanie się funkcji społecznych i metropolitarnych Warszawy w 1945 r.
Dyskusje o odbudowie Warszawy w latach 1945 – 1946.
Poglądy na zakres stołeczności, stolicy i kraju, zadań stołecznych i lokalnych.
Poglądy na zadania Warszawy jako ośrodka kultury i nauki.
Odrodzenie warszawskiej kultury w latach 1944 – 1949.
Warszawa i przestrzenny układ kultury.
W kręgu pierwszego pięciolecia odbudowy.
Tożsamość miasta.
Pamięć warszawskiej odbudowy.
Refleksje stołeczne.
O źródłach i konsekwencjach współczesnej społeczności.
Warszawa współczesna w badaniach naukowych.

Alternatywy warszawskie.
Warszawa współczesna w perspektywie historycznej.
Warszawa współczesna w świadomości społecznej.
Warszawa w oczach Śląska i Zagłębia.
Z krakowsko – warszawskiej perspektywy.
Ku idei osiedla społecznego.
Horyzonty budownictwa społecznego.
Idea osiedla i więzi społecznej w pierwszych latach odbudowy.
Czy osiedle społeczne jest przeżytkiem.
Stosunki mieszkaniowe w Warszawie 1864 – 1964.
Klasa robotnicza Warszawy.
Prawy brzeg Wisły.
Ludność aglomeracji warszawskiej.
Społeczeństwo miejskie.
Życie po miejski.
Stanisław Tołwiński.
O Michale Kaczorowskim.
Notes.

ANEKS 2

J. 35. Historia odbudowy Warszawy 1944 – 1949

Bąk Wojciech, *Miasto ludzkości*, „Życie Literackie” 1945, nr 5-6.
 Ciechocińska Maria, *Ludność aglomeracji warszawskiej w latach 1945 – 1970*.
 Drozdowski Marian M., *Agglomeracja warszawska II. Refleksje historyka*.
 Kądziała Łukasz, *Cały naród buduje swoją stolicę* – wystawa na Woli.
 Otwinowski Stefan, *W Warszawie*, druk: „Żołnierz Polski” 1946, nr 36.
 Syrkus Szymon, *Rozwiązanie zasadnicze w zastosowaniu do regionów i wsi*. Referat na V Międzynarodowy Kongres Architektury Nowoczesnej na temat *Mieszkania i wczasy*, ok. 1949, skrót referatu z 1937 roku.
 Toeplitz Krzysztof Teodor, *Warszawa będzie wielka*, „Skarpa” 1946, nr 9
 Zakrzewska Janina, *Prezydium Naczelnej Rady Odbudowy Warszawy*, „Teki Archiwalne”, 1975, nr 15, s. 183 – 230

ANEKS 3

J. 52. Szkoła Mazowiecka w Warszawie

Biernacki Władysław	uczeń w latach	1928 – 1937
Bramke Adam	uczeń w latach	1938 – 1944
Cholewicki Tadeusz	uczeń w latach	1921 – 1925
Dzięgielewski Tadeusz	uczeń w latach	1920 – 1925
Gajewski Stanisław	uczeń w latach	1921 – 1928
Grabowski Jerzy Lambert	uczeń w latach	1906 – 1915
Heyman Jan	uczeń w latach	1917 – 1926
Hornziel Tadeusz	uczeń w latach	1934 – 1939
Iliński Bogdan	uczeń w latach	1924 – 1931
Jeżewski Tadeusz	uczeń w latach	1921 – 1930
Kahl Tadeusz Edward	uczeń w latach	1928 – 1933
Kąkolewski Krzysztof	uczeń w latach	1936 – 1941
Kiełbasiński Włodzimierz	uczeń w latach	1934 – 1939
Kiers Jerzy	uczeń w latach	1921 – 1930
Klewin Jerzy	uczeń w latach	1918 – 1926

Kujawski Andrzej		
Kuszeński Zbigniew	uczeń w latach	1922 – 1928
Kutzer Zbigniew	uczeń w latach	1932 – 1938
Makarczyk Wacław	uczeń w latach	1936 – 1941
Malewicz Witold	uczeń w latach	1925 – 1938
Minkiewicz Feliks Stanisław	uczeń w latach	1924 – 1930
Mścichowski Zbigniew	uczeń w latach	1915 – 1924
Nowicki Andrzej	uczeń w latach	1920 – 1930
Okęcki Władysław		
Ostromięcki Juliusz	uczeń w latach	1919 – 1927
Pietraszko-Pietrasewicz Stanisław	uczeń w latach	1921 – 1929
Potkański Julian	uczeń w latach	1921 – 1926
Raczyński Zbigniew Władysław	uczeń w latach	1924 – 1939
Rudonajski-Iwaszkiewicz Jan Witold	uczeń w latach	1926 – 1934
Rudowski Jan		
Rudziński Zbigniew Bożenna	uczeń w latach	1919 – 1929
Sędziuk Tadeusz	uczeń w latach	1922 – 1933
Strasburger Edward Karol	uczeń w latach	1934 – 1939/40
Tarasiewicz Kordian	uczeń w latach	1920 – 1929
Tekliński Antoni	uczeń w latach	1919 – 1929
Tokarski Adam	uczeń w latach	1923 – 1933
Tokarski Jan	uczeń w latach	1923 – 1932
Tuszyński Kazimierz	uczeń w latach	1928 – 1934
Twarowski Zygmunt	uczeń w latach	1932 – 1935
Wahl Zbigniew Jerzy	uczeń w latach	1917 – 1927
Wierzbicki Jerzy	uczeń w latach	1916 – 1924
Wierzbowski Jerzy	uczeń w latach	1921 – 1930
Winec Stanisław	uczeń w latach	1931 – 1939
Wolff Adam	uczeń w latach	1915 – 1917
Wołodkiewicz Witold	uczeń w latach	1936 – 1942
Wroczyński Marian	uczeń w latach	1923 – 1932
Zieliński Jan Kazimierz	uczeń w latach	1930 - 1935

ANEKS 4

J. 55. Osoby i instytucje A-Z

Archiwum Państwowe m. st. Warszawy	1974	1. 1
Dec Włodzimierz	1974	1. 1
Instytut Historii PAN	1980	1. 1
Kuźmińska Maria	1981	1. 1
Muzeum Historyczne m. st. Warszawy	1975	1. 1
Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Komisja Naukowa	1974	1. 1
Państwowe Wydawnictwo Naukowe	1980	1. 2
Państwowy Instytut Wydawniczy	b. d.	1. 1
„Penclub”	1975	1. 1
Polski Komitet ds. UNESCO	1974	1. 1 + zał.
PTH Towarzystwo Miłośników Historii	1974	1. 1
Tworowski Stefan	1981	1. 1
Związek Literatów Polskich	1975	1. 1
List nieustalonego autora dot. Organizacji		

ANEKS 5

J. 62. Historia odbudowy Warszawy i z architekturą miasta

1. Hübner Piotr, *Instytucjonalne formy organizacji ekspertów w polityce naukowej państwa polskiego 1944 – 1952*, „Prakseologia” 1974, nr 1 (49), s. 173 – 192.
2. Izba Rzemieślnicza w Warszawie, *XX-lecie Izby Rzemieślniczej w Warszawie 1929 – 1949*, Warszawa, „Związek Izb Rzemieślniczych RP” 1951.
3. Kazimierski Józef, *Odbudowa Warszawy w dokumentach z roku 1945*, Warszawa, 1975.
4. *Międzynarodowe Kongresy Architektury Nowoczesnej* „Dom Osiedle Mieszkanie” Organ Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej, 1938, R. X nr 6-7.
5. Rutkiewicz Jan, *Odbudowa szpitalnictwa warszawskiego* Warszawa, 1948.
6. *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Szkoły Mazowieckiej za rok szkolny 1934/1935*, Warszawa 1935.

ZAŁĄCZNIK DO INWENTARZA

Muzeum Historyczne m. st. Warszawy
Depozyt materiałów Jana Górskiego z lat siedemdziesiątych
SPIS
depozytu sporządzony przez J. Górskiego
Materiały do Historii Odbudowy Warszawy 1944 – 1949

I. Praga od 14.IX. 1944

II. 17 stycznia 1945

1. Wojsko
2. Bilanse ludnościowe po powstaniu
3. Straty, zniszczenia
4. Proces gubernatora Fischera i towarzyszy
5. Opinie o zbrodniach i zniszczeniach
6. Wypisy z pamiętników i luźne druki

III. *Władze centralne wobec Warszawy*. Protokoły PKWN i Zarządu Tymczasowego, wrzesień 1944 – kwiecień 1945.

IV. Jw. Sprawa Warszawy w KRN, NROW

V. Jw. (styczeń 1945 – styczeń 1946)

VI. Jw. (marzec 1946 – grudzień 1947)

VII. Jw. (do roku 1946)

VIII. Jw. (Varia)

IX. Materiały prawne, projekty i komentarze

X. Życie polityczne, partie i związki zawodowe (problemy lokalne)

XI. Administracja i samorząd (władze lokalne). Zagadnienia ogólne

XII. Jw. Zagadnienia szczegółowe

XIII. Pomoc dla odbudowy

1. Pomoc kraju i Polonii zagranicznej
2. Stołeczność Warszawy a kraj – opinie uczonych i pisarzy
3. Apele i opinie oficjalne w sprawach odbudowy

XIV. Pomoc zagranicy w odbudowie. Opinie zagranicznych działaczy, pisarzy i

publicystów o odbudowie Warszawy.

XV. Bibliografia BOS: uwagi o gospodarce Warszawy w r. 1947; komunikat SARP z narady 1947 r. w sprawie planu odbudowy; rola AZ BOS; notatka w sprawie kosztów Trasy W-Z; projekt uchwały KC PPR z grudnia 1945 r.; projekty KRN w sprawie Warszawy z pierwszych miesięcy 1945 r.

XVI. Zabytki - zagadnienia ogólne

XVII. Zabytki - zagadnienia szczegółowe:

1. Stare i Nowe Miasto
2. Krakowskie Przedmieście i Nowy Świat
3. Zamek
4. Łazienki
5. Trasa W-Z a zabytki
6. Poszczególne obiekty
7. Budownictwo sakralne
8. Pomniki
9. Historyczne nazewnictwo

XVIII. Zabytki ogólne – suplement:

1. 1946 sprawozdania miesięczne AZ BOS
2. Łopieński – *Losy warszawskiej rzeźby brązowej*
3. Lorentz – *Walka o odbudowę zamku*

XIX. Urbanistyka – zagadnienia ogólne

XX. Urbanistyka – zagadnienia szczególne:

1. Fragmenty urbanistyki
2. Dzielnice i osiedla
3. Zieleń
4. Wisła i skarpa
5. Dzielnice przemysłowe

XXI. Urbanistyka – zagadnienia szczególne:

1. Mosty i trasy
2. Ulica Marszałkowska
3. Varia

XXII. Gospodarka: polska gospodarka, planowa gospodarka i inwestycje

XXIII. Przemysł:

1. Zagadnienia ogólne
2. poszczególne zakłady

XXIV. Handel. Rzemiosło. Apropowizacja. Ceny.

XXV. Budownictwo. Polityka i organizacja budownictwa

XXVI. Budownictwo. Wyniki odbudowy. Technika budowlana

XXVII. Komunikacja

XXVIII. Warszawa – zespół miejski. Region podstołeczny

XXIX. Prace

XXX. Mieszkalnictwo. Polityka mieszkaniowa 1945 – 1947

XXXI. Mieszkalnictwo. Polityka mieszkaniowa 1948 – 1949

XXXII. Ludność – wycinki i wypisy, szkic Bolesława Srockiego o zagadnieniach demograficznych – maj 1945 (maszyn.)

XXXIII. Zdrowie

XXXIV. Opieka społeczna

XXXV. Gospodarka komunalna

XXXVI. Kultura:

1. Ratownictwo

2. Zabezpieczenie, rewindykacje
3. Biblioteki
4. Pisarze, wydawnictwa, księgarstwo
5. Teatr
6. Muzea
7. Plastyka
8. Muzyka
9. Kino, film
10. Prasa, radio

XXXVII. Prasa

XXXVIII. Oświata

XXXIX. Szkoły wyższe

XL. Sesja Rady Narodowej z roku 1945 (m. in. referat o zaludnieniu Warszawy);

Andrzejewski, Cegielski, *Stosunki mieszkaniowe w Warszawie*; K.L. Toeplitz, *Demografia osiedla społecznego* (opr. z czasów okupacji); podręczna instrukcja pracy starostów grodzkich 1949 r.

XLI. Druki biuletynów

XLII. Odbitki artykułów architektów

1. Protokoły z konferencji B. Bieruta w latach 1951 – 1952
2. Opinia rzeczoznawców radzieckich z marca 1945 r.
3. Materiały, spotkania SARP w XXV - lecie wyzwolenia Warszawy
4. Jan Górski, *Problemy rozwoju Warszawy w perspektywie historycznej*
5. Jan Górski – notatka o sprawach warszawskich
6. Stenogram spotkania Varsavianistów 1970
7. Referat Wallisa o przeszłości budownictwa i miast
8. Referat L. Ślusarskiego o nowym obliczu Warszawy